

ДИСКУСІЙНИЙ КЛУБ

Загальна характеристика суті дискусії, її цілей та видів

Дискусія — слово латинського походження, що в перекладі означає **розгляд, дослідження**.

Диспут — обговорення з метою вибору одного рішення.

Полеміка — в перекладі з французької означає «войовничий, ворожий»; гостра, непримиренна суперечка, за умов якої учасники часто залишаються на своїх позиціях, хоча й прагнуть залучити супротивника на свій бік.

Дискусія — термін, що є синонімом поняттю логіки як мистецтва усвідомлювати, обмірковувати, викладати свої думки за законами розуму:

- практика організації творчої наукової праці;
- форма наукового спілкування й набуття нових знань;
- форма і спосіб організації навчання;

— інструментарій формування комунікативної культури й стимулювання ініціативності та мислення;

— вільне публічне обговорення певного питання з метою взаємозбагачення інформацією про предмет обговорення та досягнення мети (істини).

Дискусія передбачає:

- визначення часу і місця проведення;
- взаємодію всіх членів дискусії вербальними і невербальними засобами;
- розподіл (можливий) ролей на ведучих і учасників;
- спрямованість на досягнення саме навчальної мети.

Цієї мети можна досягти за умов:

- діалогічної позиції педагога та його виражених дій, спрямованих на сприяння виникненню альтернативи й уникнення байдужої одностайності;
- утримання критики на конструктивному рівні й у межах коректності;
- дотримання регламенту і правил дискусії всіма її учасниками;
- спрямованість дискусії на конструктивний результат.

Коли доречна дискусія:

У разі, коли є можливість досягти основної дидактичної мети під час проведення дискусії: розвинути мислення й комунікативні вміння; сформувати дискусійну культуру, критичне мислення, толерантність та сприйняття відмінної точки зору.

Розв'язання суперечливого питання з «єдино правильною» точки зору не є дидактичною метою дискусії.

Види дискусій:

- «круглий стіл»;
- «форум»;
- «судове засідання»;
- «техніка акваріуму»;
- «міжгрупове обговорення».

Загальна характеристика організації, проведення й аналізу дискусії

Під час проведення дискусії розв'язують **дидактичні завдання**:

I. Завдання, пов'язані зі змістом дискусії:

- усвідомлення учасниками дискусії суперечностей розглядуваної проблеми;
- актуалізація набутих раніше знань;
- творчий підхід щодо з'ясування можливостей застосування набутих знань.

II. Завдання, пов'язані з організацією та проведенням дискусії:

- визначення оптимальної кількості учасників обговорення;
- дотримання загальних правил поведінки (за відсутності цього можуть виникати крайнощі, зокрема хаотичний перебіг дискусії та надміру організоване обговорення);
- ускладнення в плані **управління дискусією** — завдяки усвідомленню можливості за дотримання певних умов привести аудиторію до об'єктивно правильного висновку з максимальною мірою переконливості.

Поради щодо проведення дискусії

I. Початок дискусії

а) створення сприятливого емоційного й інтелектуального настрою (для уникнення «бар'єру мовчання»);

б) для введення в дискусію використовують:

- заздалегідь підготовлені проблемні повідомлення слухачів (один або кілька учасників);
- обговорення в малих групах;
- коротке попереднє опитування.

Не слід затримуватися на вступному моменті, інакше дискусію буде дуже складно «завести».

II. Управління дискусією

а) Основний інструмент — «відкриті запитання», що не передбачають однозначних відповідей («як?», «чому?», «за яких умов?»...)

Продуктивність генерації ідей підвищується, коли ведучий:

- дає час на обмірковування відповідей;
- уникає двозначних запитань;
- не ігнорує жодної відповіді;
- розширює відповідь запитанням «Які ще факти, явища, відомості...?»;
- застерігає від надмірних узагальнень («Коли, за яких умов це правильно...?»).

б) Використання пауз в очікуванні відповіді слухача; зміна тривалості пауз від одної до п'яти секунд зумовлює:

- збільшення тривалості відповідей;
- збільшення кількості висловлювань;
- підвищення впевненості слухачів;
- пропозицію більшої кількості ідей;
- залучення слухачів із низьким темпом навчання;
- посилення взаємодії між слухачами та з ведучим.

в) Реакція на помилки учасників:

- безумовним правилом ведення дискусії є утримання від будь-якого — прихованого й тим паче відкритого — висловлювання схвалення або несхвалення;
- разом із тим, ведучий не має залишати поза увагою нелогічні міркування, явні суперечності, необґрунтовані висловлювання;
- використовувати тактовні репліки з метою роз'яснення тверджень, фактичних даних, утримання обговорення в межах теми дискусії.

Поради загального характеру

Як говорити, щоб Вас чули «або якомога менше, або якомога приємніше».

Як говорити, щоб Вас **почули**:

1) **обміркувати:**

про що говорити	}	визначте задум промови
навіщо говорити		
скільки говорити	}	визначте тактику
кому говорити		
де говорити	}	визначте аргументацію
як говорити		
що говорити		

2) — говоріть чітко;

- персоніфікуйте слова: поглянемо, подумаємо тощо;
- насичуйте мову прикладами;
- віддавайте перевагу діалогу іншим стилям мови;
- розмірковуюте в розмовному стилі.

Пам'ятайте: як курці не люблять сірників, що не запалюються з першого разу, так і слухачам не подобається промова, що не розпалює зацікавленість з першої фрази.

3) Прагніть спілкування з розумними людьми й уникайте полеміки із самозакоханими.

Правила проведення дискусії:

- виступи мають проходити організовано, тільки з дозволу ведучого;
- кожне висловлювання підкріплюється фактами;
- кожен учасник повинен мати можливість висловитися;
- кожна позиція має бути уважно розглянута;
- під час обговорення неприпустимі «перехід на особистості», «навішування ярликів», образливі висловлювання.

Аналіз та оцінка дискусії:

- чи досягла дискусія запланованої мети?
- в яких напрямках ми не досягли успіху?
- чи відхилилися ми від теми?

- чи кожен брав участь в обговоренні?
 - чи траплялися випадки монополізації обговорення?
- Питання слухачам можна запропонувати письмово чи усно.

Самооцінка ведучого

- I. — Чи була поставлена обґрунтована мета?
 - Чи вдалося досягти активної участі слухачів?
 - Чи вдалося запобігти монополізації обговорення?
 - Чи заохочувалися нерішучі, сором'язливі слухачі?
 - Чи підбивалися проміжні підсумки, що підсилюють внутрішній зв'язок дискусії?
- II. — Назвати прийоми, які робили дискусію ефективнішою.
Визначити прийоми, які зменшували результативність дискусії.

